

Metoda pachových konzerv jako důkaz v trestním řízení

Anotace: Autoři se ve svém článku zabývají metodou pachových konzerv jako důkazem v trestním řízení. Pachová stopa se stále častěji stává významným usvědčujícím prostředkem při odhalování a objasňování trestných činů včetně nejtěžších zločinů. Během řady let, co je tato metoda používána, se vyprofilovala na velmi dobrou úroveň, přičemž výsledky této metody se staly obecně uznávané v rámci dokazování před soudem. Přes tyto objektivní úspěchy je stále, ze strany obhajoby pachatele, velmi často poukazováno na to, že dosud neexistuje vědecký „atest“, jenž by se mohl k této metodě vyjádřit. Vzhledem k výše uvedenému je nutné, aby ohledání místa činu bylo prováděno s velkou precizností a pečlivostí, stejně tak je nutno přistupovat k samotnému provádění metody pachových konzerv.

Klíčová slova: Kriminologická stopa, pachová stopa, pachové prostředí, metoda pachových konzerv, zásady dokazování.

Motto:

*„Mimořádná pozornost musí být věnována důkladnému prověření jediného usvědčujícího důkazu a takový důkaz musí být mimořádně pečlivě hodnocen. **Orgány činné v trestním řízení jsou povinny vyvinout všemožné úsilí, aby tento jediný usvědčující důkaz byl pokud možno doplněn jinými, byť třeba nepřímými důkazy.**“¹*

Článek autorů má za cíl nejen přehledně a stručně shrnout dosavadní poznatky k metodě pachové identifikace, ale rovněž odborné veřejnosti nastínit možnosti využití této metody v procesu dokazování. Metoda pachové identifikace nabývá stále většího a většího významu při vyšetřování, neboť již pominula doba, kdy pachatelé zanechávali na místě činu kupu stop, jako byly daktyloskopické stopy (tj. pachatel bez rukavic), nebo v jeho bezprostřední blízkosti kouřili cigarety a pohodili nedopalky cigaret apod. Dnešní pachatelé, skoro by se chtělo říci moderní pachatelé 21. století, již jdou na tzv. svůj trestný čin pečlivě připraveni. Autoři článku za svoji vyšetřovatelskou praxi zažili ne jeden případ, kdy pachatel vyvinul maximum úsilí, aby na místě nezanechal žádnou stopu, volil oblečení i obuv tak, aby byl maximálně maskován, včetně dnes již “povinných rukavic”. Majitelé objektů (ať již různorodých prodejen, nebo i rodinných domů) začínají svůj majetek chránit i kamerovým systémem, přičemž pachatelé na to reagují tak, že i tzv. obyčejnou vloupačku provádí s obličejovou maskou. Pachatelé se tedy snaží všemožně ztížit policistům najít jakékoliv stopy z místa činu, které by je přímo usvědčovali.

V tomto směru se však pachatelé nemohou ubránit stopě, kterou po sobě na místě činu nebo na předmětu doličném zanechají, tj. pachové stopě. Tuto skutečnost si v současné době uvědomuje snad již každý policista, který kdy prováděl vyšetřování trestné činnosti. Právě proto je taková snaha ze strany obhajoby pachatelů znevěrohodnit metodu pachové identifikace. Když už se jejich klient – pachatel tak “snažil” a nezanechal na místě činu žádnou tzv. viditelnou stopu, tak je třeba “nabourat” metodu pachové identifikace pomocí služebního psa a dosáhnout, že postupy, které policie desítky let používá, jsou špatné.

---

¹) blíže Nález Ústavního soudu ČR pod sp. zn. III. ÚS 1624/09 ze dne 5.3.2010, obdobně pod sp. zn. III. ÚS 299/06 ze dne 30.4.2007, IV. ÚS 37/03 ze dne 17.6.2004

Kriminalistická teorie a pachová stopa

„Výhrady, kterými je metoda pachové identifikace zpochybnována jako důkaz v trestním řízení, mají spojitost s tím, že podstatou uvedené metody je chování psa, tedy postup, jehož správnost nemůže být přezkoumána či ověřena smyslovým vnímáním člověka. Výsledky získané touto metodou se tedy vymykají možnostem orgánů činných v trestním řízení přesvědčit se o jejich správnosti.“²

V rámci mezinárodní konference o nových trendech ve forenzních disciplínách, zejména v kriminalistické vědě, je na místě začít v úvodu o základních teoretických postulátech. Je vhodné zdůraznit teoretický základ proti argumentům těch, kteří pachové stopy nemají rádi a dostaly je do „utajené práce policie“, nikoli jako důkaz jasně vymezené skutečnosti v rámci dokazování před příslušným soudem. Základem je objasnění pojmu „pachové prostředí“ a jeho vlivu na hodnocení stopy. Nicméně, dovolujeme si nastínit to, co nás z teorie zaujalo, a současně využít bohatých praktických zkušeností z vyšetřování, a tím i používání metody pachové identifikace. Současně byl zadán cíl k vyslovení úvah, které by měly být jinými odborníky vědecky ověřeny.

Vztah kriminalistické vědy a trestního řízení

„Kriminalistika je samostatný vědní obor sloužící ochraně občanů a státu před trestnými činy tím, že objasňuje zákonitosti vzniku, trvání a zániku stop a zákonitostí vyhledávání, shromažďování a zkoumání stop tím, že vypracovává podle potřeb trestního zákona a trestního řádu metody, postupy, prostředky a operace v zájmu úspěšného odhalování, vyšetřování a předcházení trestné činnosti.“³

Kriminalistika zkoumá dva okruhy zákonitostí⁴.

- I. zkoumání zákonitosti vzniku, trvání a zániku stop či jiných soudních důkazů a informací, důležitých z pohledu kriminalistiky o spáchaných trestných činech;**
- II. zkoumání zákonitosti rychlého, úplného a objektivního vyhledávání, zajišťování, shromažďování, zkoumání a využívání stop či jiných soudních důkazů a informací, důležitých z pohledu kriminalistiky, o spáchaných trestných činech.**

Kriminalistika nepatří mezi právní vědy, neboť se nezabývá právními normami a normativními metodami, avšak právní aspekty kriminalistiku ovlivňují a naopak kriminalistika prosazuje právní normy do života a ovlivňuje do určité míry aplikační praxi státních orgánů i tvorbu práva⁵.

Jde zde o oboustranný vztah vzájemného prolínání: „*Existence kriminalistiky by byla nemyslitelná bez práva, naopak realizace trestněprávních norem by nebyla úspěšná bez aplikace kriminalistických poznatků*“⁶. Sama právní úprava nemůže zajistit účel trestního řízení, tedy odhalení a dokázání trestného činu a potrestání pachatele, proto musí být teorie převedena do praxe prostřednictvím praktické činnosti policejních orgánů a dalších orgánů

²) viz Rozsudek Nejvyššího soudu ČR pod sp. zn. 8 Tz 44/99

³) STRAUS, J. a kol. *Úvod do kriminalistiky*. 1. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2004, s. 46-47.

⁴) STRAUS, J. *Aktuální otázky rozvoje kriminalistiky* [online]. Dostupné na http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/kriminalistika/2002/02_02/straus2.html ke dni 7. 12. 2011.

⁵) MUSIL, J. a kol. *Úvod do kriminalistiky*. 2. vyd. Praha : Policejní akademie ČR, 1998, s. 12.

⁶) MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání, Praha : C. H. Beck, 2004, s. 8.

činných v trestním řízení. Postupy při vyšetřování nejsou omezeny pouze na právní povahu, ale musíme zohlednit i povahu organizační, taktickou, metodickou a technickou. Všechny tyto postupy nejsou upraveny právem, proto **aby se předešlo vzniku určité libovůle, nahodilosti a zdlouhavosti ze strany kriminalisty, a aby bylo zaručeno úspěšné poznání trestného činu, je nutno právem neupravené postupy vědecky zkoumat, a to má za úkol kriminalistika.**

Kriminalistika vypracovává metody a postupy, které musí být v souladu s ustanoveními trestního řádu, jež jsou kogentní povahy a jsou tedy nepřekročitelné⁷. „Kriminalisticko-taktické metody měly a mají v procesu poznání trestného činu významné poslání. Jejich aplikace v trestním řízení představuje cestu získávání nových důkazů a prostředky prověrky v trestní věci již existujících důkazů“⁸. Kriminalistika se pak zabývá přípravou, organizačním zabezpečením, taktikou provedení těchto důkazů a dalšími otázkami, které souvisejí s jejich specifickou povahou. **Ta doporučení, jež nemají právní povahu, musí být v praxi prosazována na základě vědecké argumentace a prokazatelnými úspěšnými výsledky. Avšak nedodržení kriminalistických doporučení může vyvolat právní důsledky.** Například byl-li trestný čin objasněn špatně či neobjasněn vůbec a došlo-li k tomu **díky nezalosti či nerespektování pravidel kriminalistiky, porušil tak orgán činný v trestním řízení povinnost zjistit skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti a v rozsahu nezbytném pro jeho rozhodnutí.**

Kriminalistická věda je proto „vědecká, že je odvozena z vědy trestně právní a nauk přírodovědeckých a konečně proto, že není vědního oboru, z něhož kriminalistika jako taková nemohla těžit.“⁹ A „existence kriminalistiky by byla nemyslitelná bez práva, naopak, realizace trestněprávních norem by nebyla úspěšná bez aplikace kriminalistických poznatků.“¹⁰ Kriminalistika odhaluje stopy trestné činnosti a určuje důkazy, které jsou pak stěžejní pro důkazní řízení, které je jednou z nejdůležitějších částí celého trestního řízení. „Kriminalisticko-taktické metody měly a mají v procesu poznání trestného činu významné poslání. Jejich aplikace v trestním řízení představuje cestu získávání nových důkazů a prostředky prověrky v trestní věci již existujících důkazů“¹¹

Všechny kriminalistické metody, aby mohly plnit svou úlohu, musí mít i takové vlastnosti, jako jsou např. citlivost, specifičnost, jednoduchost, průkaznost apod., což vede k vytváření takových systémů kriminalistických metod, které umožňují provádět výběr jednotlivých postupů, prostředků a operací. Tyto všechny umožňují překlenout omezenost kvantitativních zjištění, které však přinášejí objektivně i chyby. Proto správné kvantitativní hodnocení, v jejichž základě leží i vědecká interpretace a kritika výsledků. Na ně navazují kvalitativní metody zkoumání. Tento přístup následně pomáhá k řešení otázky využitelnosti kriminalisticko-technických metod v trestním řízení¹².

Z odborné literatury vyplývá, že tyto metody musejí být přípustné, tedy podstata metody, její obsah, její účel a postup při realizaci metody nesmí být v rozporu se zákonem. Ve zmíněném smyslu jde tedy o to, aby byly v souladu se základními ústavními principy

⁷) MUSIL, J. a kol. *Úvod do kriminalistiky*. 2. vyd. Praha : Policejní akademie ČR, 1998, s. 13.

⁸) KONRÁD, Z. Po velké novele trestního řádu objevujeme v kriminalistické taktice nové problémy? *Kriminalistika*. Praha : MV ČR, 2006, č. 2, s. 93.

⁹) NĚMEC, B. *Základy kriminalistiky*. 1. vyd. Praha : Naše vojsko, 1954, s. 23

¹⁰) MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání, Praha : C. H. Beck, 2004, s. 8.

¹¹) KONRÁD, Z. Po velké novele trestního řádu objevujeme v kriminalistické taktice nové problémy? *Kriminalistika*. Praha, MV ČR, 2006, č. 2, s. 93.

¹²) s využitím textu učebnice PJEŠČAK, J., BĚLKIN, S., R. a kol. *Kriminalistika*, část I., FMV, VŠ SNB – Ústav kriminalistiky, čj. PVS-2083/1983, str. 40 an.

demokratického právního státu, jakožto se zásadami trestního řízení, a zejména nejsou zákonem zakázány.

Zvažujeme-li využitelnost obecných metod¹³ v kriminalistické praktické činnosti ve vztahu k pachovým stopám, tak základem je pozorování, popisování a srovnávání. To zůstává vždy, a to při jakékoli lidské činnosti. Jisté je, že se zde neuplatní metody fyzikální, např. měření. Zmíněné metody jsou doplňovány speciálními metodami, a to metodami a způsoby formálního logického myšlení, např. zevšeobecňování, analýza, syntéza atd. Z těchto dvou metod kriminalistické praktické činnosti se dostáváme k nutnosti pohlédnout do historie využitelnosti existence lidského pachu pro použití příslušné psí rasy pro účely kriminalistiky. Zde je potvrzována schopnost psů vyhledávat konkrétní pach a identifikovat jej.

V kriminalistické praktické činnosti se pozastavujeme nad metodou pachové identifikace, ale nikoli nad využitelností psů při pátrání po stopě či vyhledávání významných látek nebo nástražných výbušných systémů. Zde služební kynologie dosahuje bezesporu vynikajících a nezpochybnitelných výsledků. Nicméně základ věrohodnosti schopnosti psů identifikovat konkrétní pach je právě v prokazatelných výsledcích, a proto je na místě uvažovat o vytvoření databáze úspěšnosti použitelnosti psů a jejich identifikování jiného pachu, a to ve smyslu kvantitativního ukazatele úspěšnosti. V tomto směru by bylo vhodné využít vysoce odborných zkušeností policejních odborníků při používání metody pachové identifikace.

Z hlediska využitelnosti kriminalistické metody popisu při výskytu kriminalistických stop je fixace toho, co má význam pro věc, tj. pro možnost identifikace osob a věcí, a tedy i pro hodnocení výsledků kriminalisticko technických úkonů, a to i ve vztahu k důkazu v trestním řízení. Přesné a úplné popsání objektu musí být kritériem pro hodnocení hodnověrnosti výsledku, tedy musí vytvářet jasnou představu, musí být úplný, přesný, obrazný, a to zejména, pokud hovoříme o kriminalistické stopě, ve formě pachové stopy a pachového prostředí.¹⁴ Tento aspekt se v praktické policejní činnosti neprojevuje.

Klíčovým pojmem kriminalistiky je kriminalistická stopa. Proto krátce k této teoretické stati. Stopa je odrazem trestného činu a je nositelem určité informace, důležité pro poznávací procesy, která nám napomáhá k poznání, odhalení a vyšetření trestného činu. Kriminalistická stopa má primární význam, sekundární význam je přikládán jiným zdrojům informací, které nemají svůj původ ve stopách a k jejich odhalení se používají technické prostředky¹⁵. Podstata pojmu kriminalistické stopy spočívá v poznání objektivně pravdivých kritérií pro její definování. Tato stopa je pojmem širším než pojem stopy trestného činu. Může existovat i jiná změna, která je v důsledku jiné než v příčinné souvislosti. Samotná problematika pachové stopy potvrzuje, že k pochopení obsahu pojmu bude nutno přihlížet na rozvoj metod a prostředků v závislosti na časovém úseku.

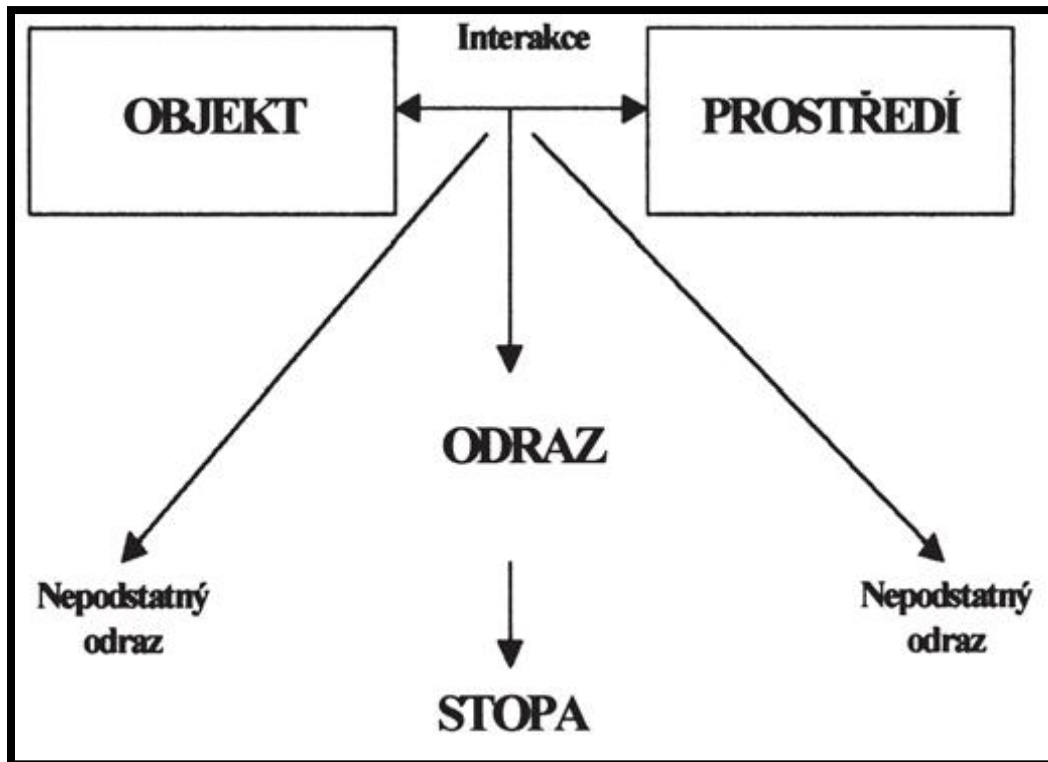
¹³⁾ je vycházeno i ze základních obecných zásad kriminalistickotechnické činnosti ve smyslu čl. 3 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 100/2001, ve znění změn a doplnění, zejména, že „vyhledání, ohledání, zajištění a dokumentování místa činu, předmětů a stop se provede v souladu s trestním řádem, pokud ohledání, zajištění a následující zkoumání mají být použitelné jako důkaz v trestním řízení soudním, kriminalistickotaktickými pravidly danými kriminalistikou, kriminalistickotechnickými požadavky vyjádřenými v pokynu a standardními pracovními postupy podle zásad zajištění jakosti (viz ČSN EN ISO/IEC 17025)

¹⁴⁾ s využitím textu učebnice PJEŠČAK, J., BĚLKIN, S., R. a kol. *Kriminalistika*, část I., FMV, VŠ SNB – Ústav kriminalistiky, čj. PVS-2083/1983, str. 47

¹⁵⁾ MUSIL, J. a kol., *Úvod do kriminalistiky*. 2. vyd. Praha : Policejní akademie ČR, 1998, s. 9; RYBÁŘ, M.: *Kriminalistika a věcné důkazy*. Československá kriminalistika. Praha, MV ČR, 1984, roč. 17, č. 2, s. 107.

Odraz stopy

Podstatou odrazu trestného činu je **způsobilost jedněch materiálních systémů a objektů odrážet v jiné formě vlastnosti druhých materiálních systémů a objektů**. V odrážejícím systému vznikají pod vlivem odráženého systému změny. Tyto změny v jisté míře ukazují, reprodukují vlastnosti odráženého systému. Výsledkem vzájemného působení je odraz v podobě změn v materiálním prostředí (materiálních stop)¹⁶.

Obrázek 1 - Schéma interakce objekt – prostředí

Odhaltelné a dekódovatelné změny vyvolané událostí trestného činu jsou stopami trestného činu. Důležitá je proto skutečnost, zda stopa odráží obecné a specifické vlastnosti odráženého objektu či nikoliv. **Pro zařazení kriminalistických stop do skupiny stop, které odrážejí vnitřní stavbu objektu, není důležité množství zůstavené hmoty, případně geometrická nebo prostorová velikost stopy.**

Kriminalistickou stopou rozumíme všechny změny, které na místě události vznikly působením osoby a které jsou ve spojitosti s objasňovaným případem. Kriminalistika potom zkoumá a vyhodnocuje tyto stopy, které byly na místě události nalezeny a zajištěny.

Stopy mohou mít hodnotu technickou a taktickou. **Technická hodnota stopy má význam pro identifikaci. Podstatou taktické hodnoty je, že stopa obsahuje informaci a zkoumáním stopy se tato informace získává.** Stopy na místě činu mohou být viditelné, zjištěné pouhým okem, nebo neviditelné. Kriminalistická teorie a její jednotliví představitelé formulují kritéria změn často poněkud odlišně, na základních se však shodují:

¹⁶⁾ STRAUS, J., SUCHÁNEK, J., PORADA, V. Kriminalistické stopy obsahující informaci o vlastnostech vnitřní stavby struktury nebo vnitřního složení objektu; In *Soudní inženýrství*, ročník 24, číslo , str. 131 a.n.

- musí se jednat o změnu, která je v příčinné nebo jiné souvislosti s kriminalisticky relevantní událostí;
- existence změny musí trvat alespoň od jejího vzniku do zjištění; změnu musí být možné zkoumat současnými existujícími kriminalistickými metodami a prostředky¹⁷.

Pojem kriminalistický důkaz lze ekvivalentně vyjádřit jako předmět se stopami¹⁸. Specifický předmět kriminalistické vědy tvoří následující okruhy zákonitostí objektivního světa:¹⁹

- zákonitosti vzniku, trvání a zániku kriminalisticky relevantních informací (důkazního i nedůkazního charakteru);
- zákonitosti vyhledávání, fixace a shromažďování kriminalisticky relevantních informací;
- zákonitosti vydělování kriminalisticky relevantních informací z jejich hmotného nositele nebo specifického prostředí;
- zákonitosti vzniku, analýzy a řešení kriminalistických situací;
- zákonitosti analýzy, interpretace, hodnocení a využívání kriminalisticky relevantních informací v zájmu rychlého, úplného a objektivního odhalování, vyšetřování a prevence trestných činů.

Podstatnou otázkou je získání takového stupně shody, aby existovala adekvátnost odrazu originálu, což vzniká jen tehdy, když se všechny zvláštnosti originálu promítnou v odrážejícím systému, což je možné za níže uvedených podmínek²⁰:

- a) počet možností změny musí být minimálně roven počtu zvláštností originálu,
- b) ani jedna zvláštnost originálu nezůstala neodůvodněně na stopě,
- c) proces odrazu se musí uskutečňovat bez jakýchkoli energetických nebo jiných ztrát,
- d) vzájemné působení originálu a odrážejícího systému musí být plně universální.

Ne nepodstatnou otázkou, a důležitou pro pachovou stopu, je v kriminalistické praxi nastavení systému, kdy se pořizuje kopie z již vytvořené kopie, např. otisk pachové stopy na předmětu je kopie a z ní se vytváří kopie přiložením textilní látky, případně i z ní se vytváří další kopie. To dává signál o tom, že při pořizování kopie se mohou přidat další přidružené stopy (pachy). Tato hypotéza v sobě obnáší problémy pro praktickou aplikaci metody pachové identifikace.

Cesta k řešení uvedeného teoretického problému je důsledné použití analytické činnosti každého okamžiku, tedy od vzniku kriminalistické stopy, na souhrn prvků – úkonů

¹⁷) PALOVÁ, R. *Kriminalistická odorologie a možnosti využití práce se psem*, Bakalářská práce, Universita Tomáše Bati ve Zlíně, str. 11

¹⁸) STRAUS, J. Poznámka k pojmu „kriminalistická stopa“ a „kriminalistický důkaz“, In <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/kriminalistika/2007/03/straus.pdf> ze dne 29.7.2012.

¹⁹) STRAUS, J. a kol. *Úvod do kriminalistiky*. 2., rozšířené vydání Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s. 43.

²⁰) podle textu PROTIVINSKÝ, M. *Kriminalistická stopa; studie o metodologických základech kriminalistické nauky o stopách*, Universita Karlova : Iuridica monographia XXII, Praha, 1975, str. 31

tak, aby bylo naprosto zřejmé, jak jednotlivé prvky systému (zkoumané činnosti) se mohou odrážet v odrážejícím se objektu, tedy hovoříme o:²¹

- a) **analýze, zkoumání a hodnocení znaků v odrážejícím objektu, kdy zjišťujeme vlastnosti určitého konkrétního objektu,**
- b) **analýze způsobu spáchání, která vystupuje jako prostředek odrazu v procesu vzájemných interakcí mezi zúčastněnými objekty.**

Úkolem analýzy technické stránky způsobu spáchání trestného činu je vyčlenit a roztrždit v materiálním prostředí ty změny, které jsou v nutné souvislosti se způsobem spáchání trestného činu. Technická analýza nám poskytuje informace, které jsou využitelné jako:

- a) **podklad pro aplikaci různých druhů kriminalisticko-technického identifikačního zkoumání,**
- b) **podklad pro zkoumání taktického a jiného aspektu způsobu spáchání trestného činu,**
- c) **podklad pro analýzu souboru stop a jejich prostorové a časové návaznosti, tj. pro komplexní aplikaci kriminalistických expertíz.**

Zde je třeba, v návaznosti na identifikaci, si uvědomit, že při rozhodovací analýze dochází k chybám. Po stránce kriminalistické teorie, aplikované na problematiku pachových stop, jsou příčinou tyto aspekty²²:

- a) **časový posun výstupní informace objektu do doby, kdy probíhá vlastní srovnání;**
- b) **důsledek chyb při způsobu srovnávání;**
- c) **podmínky mechanismu vzniku stopy; a**
- d) **negativně působící vlivy.**

Při striktním teoretickém posuzování teorie odrazu by muselo dojít k tomu, že pokud bychom měli využít metodu pachové identifikace, tak by musel být zajišťován pachový vzorek osoby z té části lidského těla, u kterého je důvodný předpoklad, že odraz stopy způsobila.

Vyhledávání pachových stop

Vyhledávání pachových stop je náročná činnost. Pachové stopy až na výjimky nejsou lidskými smysly zjistitelné a jejich přítomnost se, jak jsme uvedli dříve, pouze předpokládá. Výjimky tvoří především případy intenzivních pachových stop vytvářených různými aromatickými látkami, průmyslovými a toxickými plyny nebo i některými drogami.

Vzhledem k latenci pachových stop se postupuje při jejich vyhledávání přísně logicky, vyhledávají se především podle taktických hledisek. Typické druhy pachových stop souvisejí s činností pachatele na místě události. Jde především o stopy vytvořené na příchodové či

---

²¹) využito textu PORADA, V. *Teorie kriminalistických stop a identifikace; technické a biomechanické aspekty*, Academia : Praha, 1987, str. 48

²²) s využitím textu PORADA, V. *Teorie kriminalistických stop a identifikace; technické a biomechanické aspekty*, Academia : Praha, 1987, str. 71

odchodové cestě pachatele a dále o stopy vytvořené při pohybu a činnosti pachatele na místě činu. Typickými místy nálezů pachových stop jsou místa, kde se pachatel kratší nebo delší dobu zdržoval, nebo místa a věci, kterých se dotýkal.

Neustále je nutné mít na zřeteli skutečnost, že pachové stopy jsou velmi citlivé vůči různým vlivům a jejich časová stálost je omezená. Maximální pozornost je třeba věnovat možnosti pozměnění pachové stopy vlastním pachem nebo přenesením jiného, cizího pachu. Proto se pachové stopy **zásadně** vyhledávají a následně zajišťují jako první, případně společně s mikrostopy. V tomto smyslu je třeba splnit daný požadavek pro správnou kriminalistickou identifikaci.

Námítky odpůrců metody pachové identifikace

Ze strany odpůrců metody pachové identifikace je tato velmi často napadána jako metoda neobjektivní a nepřezkoumatelná. Jejich argumentace spočívá v tvrzení, že existují zásadní připomínky k její věrohodnosti. Tvrzení stojí např., na tom, že²³

1. **Neexistuje žádná kontrolní metoda, která by zcela jednoznačně potvrdila, že z konkrétního člověka nebo z konkrétní věci byl získán individuální pach v nezbytně potřebném množství pro srovnání a že tento pach již v době snímání nebyl kontaminován.**
2. **Rovněž neexistuje kontrolní metoda, která by nezávisle a objektivně posoudila, proč došlo ke srovnání dvou pachových konzerv:**
  - a. **zda se tak stalo proto, že skutečně pach v obou konzervách je shodný,**
  - b. **zda pes, jakožto senzibil, z chování psovoda vycítil, která konzerva je předmětem zkoumání, a proto u ní zalehl,**
  - c. **zda příčinou shodného srovnání je kontaminace, a to jak při snímání pachové stopy, tak po dobu skladování včetně manipulace s pachovou konzervou v době porovnání pachových stop.**

Rovněž je poukazováno, že chybí jakýkoli vědecký atest, jenž by se mohl k této metodě vyjádřit. Navíc jakékoli bližší vysvětlení podává jako svědek psovod – specialista, který úkon prováděl, a tak je možné se dozvědět, že ke srovnání pachových stop nedošlo např. proto, že pes byl nervózní, nesoustředěný nebo že pach z pachové konzervy byl již slabý a tak pod. Toto jsou ovšem skutečně nepřezkoumatelná tvrzení. Metoda pachové identifikace je jimi označována jako pouhá indicie, která má sloužit k orientaci při vyšetřování.

V odborné literatuře byly zveřejněny i tyto názory²⁴: „...*Pokud jde o vlastní provádění pachové zkoušky, bývá poukazováno na možnost ovlivnění nevhodným řazením pachových konzerv, senzibilitou psa (který reaguje na pro člověka nepostřehnutelné podněty – např. změny v chování psovoda při procházení kolem zájmové pachové konzervy), existenci zájmového pachu, nervozitou psa či psovoda. Negativně by se mohla do výsledku pachové zkoušky promítnout také čichová paměť psa.*“²⁵

²³) např. ROMAN, R. Příspěvek (dopis) k tématu pachové stopy, In *Bulletin advokacie*, ročník 1996, číslo 8 (Zpracoval V. Mandák)

²⁴) např. MAZÁK, J. Důkaz pachovou zkouškou v trestním řízení, In *Trestněprávní revue*, ročník 2009, číslo 3, str. 70 – poznámka – těmto otázkám se věnovali též polští autoři Tomaszewski & Girdwoyn v roce 2006. Zde zmíněný autor doporučuje návrhy polských kolegů z minulých let, kteří k tomu mají několikanásobně lepší podmínky.

²⁵) Zde malou poznámku: V posledním období se projevuje nedůvěra k jakémukoli použitému důkaznímu prostředku použitého policejním orgánem nebo i za využití policejních specialistů, tedy se apriori uvažuje, že

Nelze tak žádnou metodou určit, zda výsledek srovnání pachových konzerv je dán:

- 1) shodným pachem,
- 2) důsledkem senzibility psa,
- 3) kontaminací pachových konzerv,
- 4) nevhodně postavenou řadou pachových konzerv,
- 5) nervozitou psa či psovoda při experimentu,
- 6) existencí zájmového pachu,
- 7) špatně zajištěnou pachovou stopou z místa činu či od podezřelé osoby.

Důležitou námitkou oponentů je tvrzení, že celý experiment srovnání pachových stop je prováděn psovodem, který si sám staví řadu z různých pachových konzerv a který zcela nepochybně ví, která konzerva je předmětem srovnání.

Tedy námitka spočívá v tom, že při činnosti psovoda, při obměňování postavení jednotlivých pachových konzerv, je pes po celou dobu přítomen a v případě, že zalehne „správně“, je pochválen a odměňován pamlskem. Má být tedy naprosto logické, že pes proto, aby byl znovu odměněn, velice bystře sleduje, kam psovod zkoumanou pachovou konzervu překládá. Pes je od jedné konzervy k druhé veden psovodem na vodítku, což znamená kontakt, kdy i psovod mimovolně může svým chováním dát najevo, která konzerva je předmětem zkoumání. Vztah mezi psovodem a psem je velice blízký, což jen více umožňuje psovi „číst“ mimovolné podněty psovoda.

Jakýkoli experiment, který by prováděl psovod – specialista, který by neměl se psem vzájemný vztah, by neměl být k experimentu připuštěn, neboť by pes na jeho povely vůbec nereagoval. Lze tedy s úspěchem tvrdit, že **srovnání pachových konzerv je vlastně důsledkem symbiózy psa a psovoda, v důsledku které pes jako senzibil dokáže reagovat i na mimovolné podněty.**

Podle názoru „odmítačů“ metody pachové identifikace pomocí psa se nemůže jednat o odborné vyjádření ve smyslu § 105 odst. 1 tr. ř., nelze ani výsledky pachového zkoumání označit za znalecký posudek, a to s ohledem na ne zcela spolehlivé vlastnosti této metody.

Uvědomíme-li si podstatu námitek v kontextu s jinými kriminalisticko-technickými metodami, tak lze sice připustit, že nelze provést dodatečnou kontrolu výsledku, ale podstata není v tomto směru. Je třeba si uvědomit, že i v jiných kriminalisticko-technických expertizách se pracuje s tak malým množstvím vzorků z kriminalistické stopy, že případné opětovné provedení nepřichází v úvahu, např. při genetické expertize, biologické expertize, ale i balistické expertize (zde jsou mnohdy i zničeny). Faktem je, že pokud je prováděna dokumentace průběhu expertízy s video či audio záznamem, ev. fotodokumentací, tak lze zčásti výsledek expertízy překontrolovat. Nicméně, zde hlavně působí ze strany subjektů proti metodě pachové identifikaci posilování vědomí pochybností. Těmto pochybnostem, jak praxe ukazuje, nahrává postup policejního orgánu při dokumentaci práce s kriminalistickou stopou. Jde tedy hlavně o důvěru v zákonný a metodicky správný postup tohoto policejního orgánu a o důvěru v metodicky správně provedenou metodu pachové identifikace i s dokumentací. Lze se oprávněně domnívat, že pro futurum by bylo namístě, aby odborné pracoviště mohlo mít obdobnou garanci kvality jako odbor kriminalistické techniky a expertiz, včetně postavení psovodů – specialistů jako „kriminalistických znalců“, pokud zmíněnou metodu chceme

---

vždy je prováděn „podraz“ nebo se nedostatečně věnuje pozornost správnému postupu. Což kdybychom to obrátili na analogii „prezumpce nevinny“ policejních orgánů, tedy začali tvrdit tuto skutečnost až tehdy, kdy je prokazatelná. Proto by i obhájce měl při jeho tvrzení o nesprávném postupu policejního orgánu při využití kriminalistických metod předkládat vlastní důkazy (u obviněného to nelze). Potom, v případě dokázání takového tvrzení, by musel nastoupit přiměřený postih, a to neprodleně.

nadále využívat pro trestní řízení. Z tohoto pohledu je potřebné ještě uvést, že odborné pracoviště, v rámci vědeckého výzkumu, by mělo vést svoji činnost i ve směru prokazování experimentální prací schopnosti psa – specialisty MPI, a to i třeba na úkor praktických potřeb policejní praxe²⁶.

Právní posouzení výsledku metody pachové identifikace

Článek ve svém textu přinesl i diskuzní problém týkající se protokolace, tj. existence protokolu o ohledání ve smyslu § 113 trestního řádu a protokolu, který je zpracováván o zajištění otisku pachové stopy²⁷, či protokol o provedení pachové identifikace podle interního aktu řízení²⁸. Rozdíl ční v tom, že protokol o ohledání zpracovává policejní orgán jako orgán činný v trestním řízení (nyní také osoba činná v policejním orgánu) ve smyslu § 12 odst. 2 trestního řádu útvar Policie České republiky, který vede také vyšetřování. Naproti tomu protokol o odběru otisku pachové stopy zpracovávají kriminalistický technik nebo psovod – specialista, a v policejní praxi bývají samostatně zakládány do trestního spisu. Poslední zmíněný protokol je pak součástí dokumentace o provádění metody pachové identifikace, tu zpracovává psovod – specialista, který je oprávněn tuto metodu provádět. Z hlediska právního se zprvu jeví, že by v tomto směru nemusel být žádný problém. Avšak při bližším pohledu je nutno vést diskuzi, zda po formálně právní stránce hovoříme v této souvislosti o úkonu trestního řízení, o němž je nutno zpracovat protokol (§ 55 trestního řádu), a tedy musí být splňovány zde uváděné zákonné podmínky, nebo formální označení u interního aktu řízení je zavádějící. Důvodem je hypotéza, že protokol zpracovává orgán činný v trestním řízení, tj. policejní orgán. Je tak splněna tato podmínka? Pokud je kriminalistický technik nebo psovod – specialista součástí tzv. výjezdové skupiny, tak je současně osobou činnou v policejním orgánu, a tedy je oprávněn takový protokol zpracovat, a to za podmínek ustanovení § 55 trestního řádu. Z hlediska kriminalistické metodiky je v tomto rozpor, neboť protokol musí splňovat náležitosti i čl. 26 (viz odkaz č. 55).

Po zpracování dokumentace je ve smyslu čl. 54 pokynu zpracována policistou, který zpracovává trestní spis, žádost o podání odborného vyjádření podle § 105 odst. 1 trestního řádu, která je zaslána příslušnému odbornému pracovišti. Pokyn pak stanovuje, že útvaru Policie České republiky, který o srovnávání pachu požádal, se výsledky sdělují formou odborného vyjádření²⁹. Též určuje, že nedílnou součástí odborného vyjádření je srovnávací

---

²⁶) V zahraničí je metoda pachové identifikace taktéž využívána, nicméně asi ne v takovém rozsahu jako v ČR. V některých případech je již zkoumána otázka změny metodiky na použití tzv. kolotoče, kdy pes specialista není vůbec spojen s psovodem. Ze zahraničního tisku odkazují např. Phillip Jones, Issue: Scents and Sense-Ability; in. Forensic Magazine, Online Edition April/May, 2006;

<http://newyorksearchandrescue.org/download/Scents%20and%20Sense-Ability%20K9%20article.pdf>
dne 8.8.2012 (v neoficiálním překladu)

²⁷) zpracovává se také protokol o odběru pachového vzorku osoby, přičemž k této právní problematice odkazují na literaturu KREJČÍ, Z. Pachové stopy a metoda pachové identifikace – 1. – 3. část, In *Kriminalistický sborník*, ročník 2011, číslo 4-5, ročník 2012, č. 1

²⁸) čl. 45 odst. B, bod 2, čl. 46 odst. 2, čl. 48 odst. 7, čl. 50 odst. 5, čl. 55 odst. 2, čl. 56 odst. 4, čl. 57 odst. 2 Pokyn ředitele ŘSP PP ČR ze dne 1.7.2009, kterým se stanoví postup policistů na úseku činnosti služební kynologie, ve znění změn a doplnění, přičemž zde platí, že v protokolu o odběru otisků pachových stop musí být uvedeno, v jakém prostředí byly otisky pachových stop snímány a jaké rušivé vlivy poškozující pachovou stopu byly zjištěny (pachové pozadí).

²⁹) Tomu svědčí stanovisko v rozhodnutí Ústavního soudu ČR pod sp. zn. II. ÚS 341/96 ze dne 25. 6. 1997 „*Kriminalistická odorologie je nauka o vzniku pachu, významu a jeho vlastnostech, o metodách zjišťování pachových stop za účelem identifikace osob nebo věcí. O výsledku a průběhu identifikace se podává zpráva, která graficky dokumentuje výsledky jednotlivých srovnání*“.

diagram. V něm se potvrzuje či vylučuje pachová shoda, a to bez ohledu na totožnost porovnávané osoby, ale neurčuje se osoba pachatele.

Zpracovatelem dožádání se s ohledem na pokyn stává odborné pracoviště skupiny služební kynologie krajského ředitelství policie, jehož psovod – specialista na metodu pachové identifikace se stává odborníkem pro výkon této odborné činnosti, a proto také zpracovává příslušnou dokumentaci, včetně protokolu o provedení metody pachové identifikace³⁰. Nicméně problémem je, zda tento úkon je kriminalisticko-technický, tj. obdobný jako kriminalisticko-technická expertiza, anebo jde o úkon vyšetřovací (procesní)³¹. To má vliv na posuzování oprávněnosti přítomnosti osob u tohoto úkonu. Jde-li o prvou možnost, tak zpracování dokumentace není problematické, ale při druhé alternativě již není oprávněn zpracovávat dokumentaci, ale byl by v postavení přibráného „znalce“ k procesnímu úkonu, který by byl jinak veden osobou činnou v policejním orgánu. Avšak v pokynu³² je přímo uvedeno, že „pokud mají být pachové identifikaci přítomny další osoby (například obhájce obviněného, státní zástupce, policista odpovědný za zpracování trestního spisu), mohou úkon pozorovat pouze prostřednictvím telekomunikační techniky. Tyto osoby se nesmí před provedením pachové identifikace dostat do styku s pachovými konzervami, psovodem specialistou, služebním psem ani prostorem, kde bude porovnávání prováděno“. Tedy interní norma dává více práv stranám trestního řízení, než sám zákon, a to ještě nikoli odborným pracovištěm, který metodicky řídí trestní řízení, ale jenž metodicky řídí psovody – specialisty. K tomu všemu tato norma není schválena a podepsána policejním prezidentem, ale „jen“ ředitelem služby pořádkové policie. Zajímavostí je, že metoda pachové identifikace je prováděna výhradně pro policejní orgány, resp. orgány činné v trestním řízení, ale metodické pracoviště Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování jej metodicky neřídí a ani nekontroluje. Je obtížné se k tomu vyjadřovat, ale případná námitka podjatosti by byla ve stejném vztahu jako námitka ve vztahu ke kriminalistickému ústavu nebo odbory kriminalistické techniky a expertiz.

Domníváme se, že z hlediska dikce ustanovení § 105 odst. 1 trestního řádu není pochyb o tom, že odborné pracoviště není policejním orgánem a je určeným útvarem Policie České republiky pro odbornou činnost v rámci metody pachové identifikace, jehož pracovníci (mnohdy nejsou ani ve služebním poměru), objasňují skutečnosti důležité pro trestní řízení. Přičemž disponují, i vzhledem k odborným zkouškám, sumou odborných znalostí, kterými policejní orgán nedisponuje a ani proto není připraven a pověřen. Proto není také pochyb, aby se vyžadovalo odborné vyjádření. Nicméně při některých neoficiálních diskuzích se objevuje právní názor, že toto odborné pracoviště nemůže odborná vyjádření zpracovávat.

Je zřejmé, že tuto otázku posoudí vždy příslušný orgán činný v trestním řízení a jeho stanovisko nemusí být rozhodující pro jiný orgán činný v trestním řízení, který se následně věcí zabývá. Jsme toho názoru, že metoda pachové identifikace nespĺňuje podmínku složitosti odborné otázky. Teoreticky je tato složitost diskutována jen z toho pohledu, že veřejnost nezná přesné postupy přípravy služebních psů, jejich přezkušování a využívání při metodě pachové identifikace. Ze strany obhajoby jde vždy jen o vyslovování pochybností o metodě, ale vždy jen tehdy, pokud vyhovuje jejich taktice. Domníváme se, že dlouholeté praktické

---

³⁰) Čl. 53 odst. 9 pokynu – na závěr provedeného porovnání zpracuje psovod – specialista odborné vyjádření provedené pachové identifikace, jehož součástí je i srovnávací diagram.

³¹) V této souvislosti lze uvést znění textu v rozhodnutí Ústavního soudu ČR pod sp. zn. I. ÚS 394/97 ze dne 4. 3. 1998, které převzalo text Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 3. 9. 1997, sp. zn. 9 To 322/97 ve znění „*Ohledně pachových zkoušek Městský soud v Praze uvedl, že bylo postupováno podle příslušné instrukce MV, "což je rozhodné". Hodnota tohoto důkazu proto není zatížena technickými nedostatky*“.

³²) Čl. 53 odst. 10 pokynu

zkušenosti a výsledky této metody přesvědčují, že je důvěryhodná. Pokud není uznávána, tak proto, pokud nejsou dodržovány základní zásady pro práci s pachovými stopami.

Ještě několik poznámek k odbornému vyjádření³³. K jeho zpracování, a tedy i k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení jsou dostačující znalosti a praktické zkušenosti získané vzděláním, výchovou a praktickými zkušenostmi. Specifikou je v dané problematice tak skutečnost, že psovod – specialista na metodu pachové identifikace prochází odborným přezkušováním, a to včetně přezkušování psa – specialisty na MPI.

Odborné vyjádření nemá nikde stanovené přesné formální náležitosti, jako je jeho obsah, forma atd. Jde o „odborné vyjádření“ osoby znalé, tzn. odborníka k určité dílčí otázce. V rámci dokazování má odborné vyjádření dle § 112 TŘ povahu listinného důkazu.

Pokud bychom přistoupili k hypotéze, že metoda pachové identifikace je procesním úkonem, tak v rámci akademické diskuse by bylo nutno uvažovat o využitelnosti ustanovení o vyšetřovacím pokusu ve smyslu § 104c trestního řádu. Je však nutno říci, že pro praktický policejní výkon by nastal nepřekonatelný problém, jak zajistit všechny zákonné podmínky pro jeho provedení, a také i s ohledem na to, že kvantitativní hledisko (a zajišťování účasti stran na jeho provedení) by vedlo k zániku této metody, jejíž výsledky jsou dnes uznávány jako důkaz.

V poslední době se stále častěji požaduje, aby metoda pachové identifikace jako kriminalisticko-technická metoda byla prováděna za přítomnosti jiných subjektů (byť to pokyn umožňuje). Podle našeho přesvědčení oprávněnost přítomnosti dalších subjektů při provádění konkrétního provádění metody neexistuje. Nicméně i pro tuto oblast jsou ustanoveni znalci³⁴, kteří mohou posuzovat danou odbornou problematiku, čemuž se nikdo nebrání. Není problém průběh odborné činnosti dokumentovat na videozáznam, který lze mít přílohou k odbornému vyjádření.

Tento náš právní názor je podporován zněním usnesení Nejvyššího soudu ČR pod sp. zn. 3 Tdo 96/2010 ze dne 10. 3. 2010, který uvádí, že „*Postupy policejního orgánu při zajišťování kriminalisticko-technických expertíz a shromažďování pro ně potřebných podkladů a dále zajišťování ohledání provádějí osoby odlišné od orgánů činných v trestním řízení při provádění shromažďování materiálu, který musí být nejprve odborně zpracován, posouzen, případně vyhodnocen. Výsledek této činnosti pak může být použit v rámci trestního řízení ke konkrétnímu vyšetřovacímu úkonu (resp. jako důkaz) např. v podobě znaleckého posudku nebo kriminalistické expertízy či odborného vyjádření*“.

Závěr

Pamatujeme si snad všichni obecnou poučku o důležitosti práce na místě činu, tj. ohledání místa činu a zas jen ohledání místa činu. Co se špatně provede, již se nedá vrátit, stopa zničená se již “nedá opravit”. Autoři článku apelují na všechny své kolegy, aby k těmto základním úkonům přistupovali pečlivě, důkladně a precizně. Každá stopa, která je na místě činu zajištěna, tedy i pachová, musí být součástí protokolu o ohledání místa činu, musí být jednoznačně zdokumentována. Následná úložiště, manipulace se stopou, tedy tzv. “cesta” stopy, včetně pachové stopy, musí být rovněž zdokumentována. Je důležité si toto uvědomit, neboť v rámci obhajoby je tzv. standardní zpochybňovat vše a je velmi nepříjemné, když

³³) s využitím článku FRYŠTÁK, M. Odborné vyjádření versus znalecký posudek, In *Dny práva – 2010 – Days of Law*, 1. ed. Brno : Masaryk University, 2010, <http://www.law.muni.cz/content/cs/proceedings/>.

³⁴) V seznamu znalců jsou zapsáni: Bc. Stanislav Beníšek, IČ 71733604, pro obor ekonomika – oceňování psů, obor sport – sportovní a služební kynologie, obor zemědělství, specializace kynologie; JUDr. Martin Kloubek, Ph.D., IČ 72076089 pro obor kriminalistika, odvětví kriminalistická odorologie; Pavel Koutník, IČ 10394178 pro obor kriminalistika, odvětví kriminalistická technika – metoda pachové identifikace.

nejsme schopni doložit, jakým způsobem byla stopa získána, kde byla stopa nalezena, kdo všechno s ní manipuloval, atd. Není zas tak málo případů ze soudní praxe, kde soud ve svém přelíčení zkonstatoval špatnou práci policie, nevyvrácené pochybnosti apod.

Shrneme-li naše doporučení, v rámci odborné diskuse je potřebné najít možnosti, jak vyhodnocovat kvantitativní a kvalitativní ukazatele úspěšnosti pomocí statistických metod³⁵.

Pro policejní praxi je doporučováno, aby policejní orgán, např. zařazený na úseku odhalování (jinak operativně pátrací činnosti) dokumentoval pohyb všech osob, které do okamžiku provedení odběru OPS se na místě pohybovaly, případně, které osoby se předmětu dotýkaly před odběrem, apod., včetně uvedení časových okolností. Důležitou otázkou pro věrohodnost metody pachové identifikace je potřebnost dokumentace doby, kdy mohlo dojít k činu, resp. dotyku pachatele s předmětem, z něhož je snímána OPS, včetně prokázání, že odběr je prováděn bezprostředně po technickém zahájení ohledání (uvedení času od kdy do kdy je stopa snímána),

Je nutno vycházet z toho, aby veškeré otázky odběru otisku pachové stopy byly uváděny zásadně v protokolu o ohledání ve smyslu § 113 trestního řádu, byť za využití znalostí a vědomostí kriminalistického technika či psovoda. Nicméně bude stále důležitější, aby při popisu místa, z kterého je pachová stopa snímána, byla současně věnována pozornost i možnosti výskytu jiným stopám, např. mikrostopám, biologickým (genetickým) stopám, trasologickým stopám, apod., a to na podporu výskytu pachu (viz část týkající se vzniku pachové stopy). V této souvislosti bude třeba věnovat pozornost popisu pachového prostředí, a proto bude muset policejní orgán, na konkrétním místě odběru otisku pachové stopy, zapojit vlastní čichové smysly.

I za těchto okolností nezbyvá, aby byl popisován i vlastní předmět, z něhož je odebírán otisk pachové stopy, a to se zaměřením na jeho fyzikální vlastnosti a posuzovat schopnost odrazu stopy. Zejména u závažných zločinů by bylo vhodné více dokumentovat atmosférické podmínky, včetně proudění vzduchu, teploty vnějšího prostředí i vnitřního, vlhkosti, ovlivnění svitem slunce na místo odběru, ev. Jinak.

Posledním doporučením pro policejní praxi, aby byl kvalitativněji na vyšší úrovni výsledek hodnocení metody pachové identifikace, provádět procesní výslech každého, komu bude odebírán pachový vzorek k pohybu, zejména ve vztahu k pachovému prostředí. Pro praxi to ovšem bude zřejmě problém, protože to avizuje přesnější dokumentaci i z pohledu policejního orgánu. Maximum je pak učinit vše, aby výsledek odborného vyjádření byl bez zjevných pochybností.

Je vhodné, aby se policisté, zejména zařazení na službě kriminální policie a vyšetřování, ale nejen oni, průběžně seznamovali s novými poznatky souvisejícími s odhalováním a objasňováním trestné činnosti. Závěrem článku autoři přejí všem svým kolegyním a kolegům hodně úspěchů na poli odhalování a objasňování trestné činnosti. Přejí všem dělný kolektiv plný kreativních nápadů, přejí osvícené nadřizené a snad i trochu toho štěstí, které doplněné "šestým" smyslem vede k úspěchům v práci.

Literatura

- BRUNOVÁ, M. Nové přístupy v teorii kriminalistických stop a identifikace v souvislosti s dokazováním v trestním řízení; *Karlovarská právní revue*, ročník 2008, číslo 2
FRYŠTÁK, M. Odborné vyjádření versus znalecký posudek, In *Dny práva – 2010 – Days of Law*, 1. ed. Brno: Masaryk University, 2010, <http://www.law.muni.cz/content/cs/proceedings/>

³⁵⁾ Autoři nemají znalosti v této oblasti, a proto ponechávají na jiných odbornících, aby se nad tímto zamysleli a pokusili se najít řešení pro potvrzení věrohodnosti metody pachové identifikace.

- KLOUBEK, M., STRAUS, J. *Kriminalistická odorologie*, vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, ISBN 978-80-7380-238-7
- KLOUBEK, M., NOVÁK, P. Metoda pachové identifikace prostřednictvím speciálně vycvičeného psa, aktuální stav a prognóza. *Kriminalistika*, 2005, č. 1, s. 58
- KLOUBEK, M., STRAUS, J. Aktuální otázky kriminalistické olfaktoricky, In Zdroj
- KLOUBEK, M. Kriminalistická olfaktorika, In *KRIMI-info zpravodajství*, Kriminalistický ústav Praha, dne 1. 4. 2008
- KONRÁD, Z. Po velké novele trestního řádu objevujeme v kriminalistické taktice nové problémy? In *Kriminalistika*. Praha : MV ČR, 2006, č. 2
- KOPSOVÁ, M. Vybrané aspekty kriminalistiky a její souvislosti s trestním právem, In *Diplomová práce*, Západočeská universita Plzeň, Fakulta právnická, 2012, 106 str.
- KREJČÍ, Z. Metoda pachové identifikace jako důkaz v trestním řízení, In [http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/01_aktualni/Krejci_Zdene_k%20\(3670\).pdf](http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/01_aktualni/Krejci_Zdene_k%20(3670).pdf)
- KREJČÍ, Z. Pachové stopy a metoda pachové identifikace – 1. – 3. část, In *Kriminalistický sborník*, ročník 2011, číslo 4-5, ročník 2012, č. 1
- MAZÁK, J. Důkaz pachovou zkouškou v trestním řízení, In *Trestněprávní revue*, ročník 2009, číslo 3
- MUSIL, J. a kol. *Úvod do kriminalistiky*. 2. vyd. Praha : Policejní akademie ČR, 1998
- MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J., *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání, Praha, C. H. Beck, 2004
- NĚMEC, B. *Základy kriminalistiky*. 1. vyd. Praha, Naše vojsko, 1954
- PERNÍČKA, J. Zásady dokazování v trestním řízení s využitím pachové stopy jako důkazního prostředku, In *Diplomová práce*, MASARYKOVA UNIVERZITA, Fakulta sportovních studií, 2011, str. 66
- ISSUE, P., J. Scents and Sense-Ability. In *Forensic Magazine*, On line Edition April/May, 2006; <http://newyorksearchandrescue.org/download/Scents%20and%20Sense-Ability%20K9%20article.pdf> dne 8.8.2012 (v neoficiálním překladu)
- PJEŠČAK, J., BĚLKIN, S., R. a kol. *Kriminalistika*, část I., FMV, VŠ SNB – Ústav kriminalistiky, čj. PVS-2083/1983
- PORADA, V. *Teorie kriminalistických stop a identifikace; technické a biomechanické aspekty*, Academia : Praha, 1987, str. 328
- PROTIVINSKÝ, M. *Kriminalistická stopa; studie o metodologických základech kriminalistické nauky o stopách*, Universita Karlova, Iuridica monographia XXII, Praha, 1975, str. 94
- PTÁČEK, M. Teoretické základy kriminalistické identifikace a možnosti využití v SBS; In *Diplomová práce*, Universita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009, str. 80
- ROMAN, Š. Příspěvek (dopis) k tématu pachové stopy, In *Bulletin advokacie*, ročník 1996, číslo 8 (zpracováno JUDr. Mandát)
- STRAUS, J. a kol. *Úvod do kriminalistiky*. 1. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2004
- STRAUS, J. Příspěvek k teorii identifikace objektů a identifikace systémů, In *Kriminalistika*, ročník 2002, číslo 3
- ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád. Komentář*. I. díl. 6. Vydání. Praha : C. H. Beck 2008, 1525 s.
- VANTUCH, P. Pachová stopa jako důkaz v trestním řízení. In http://www.ipravnik.cz/cz/novinky/art_5206/pachova-stopa-jako-dukaz-v-trestnim-rizeni.aspx ze dne 23.7.2012
- Pachová stopa jako důkaz v trestním řízení, In <http://www.epravo.cz/top/clanky/pachova-stop-a-jako-dukaz-v-trestnim-rizeni-20647.html> ze dne 14.7.2012

Služební pes Policie ČR jako důkazní prostředek, In <http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-3.php> ze dne 23.7.2012

Výcvik psů na pachové práce, In <http://www.cz-pes.cz/literatura-ucebnice-stopa.php> ze dne 23.7.2012

Pachové práce – stopy, In <http://kkkyvalka.cz/index33.html> ze dne 23.7.2012

Pachové stopy, In <http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/pachove-stopy-55347.html> ze dne 23.7.2012

Pachové stopa, In <http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/pachove-stopy-26278.html> ze dne 12.7.2012

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 100 ze dne 7. prosince 2001, ke kriminalisticko-technické činnosti Policie České republiky, ve znění změn a doplnění

Pokyn ředitele ŘSPP PP ČR č. 9 ze dne 1.7.2009, kterým se stanoví postup policistů na úseku činnosti služební kynologie, ve znění změn a doplnění (v textu jen „pokyn“)

Key words: Criminalistic foot, scent trail, odour neighbourhood, method odour tin, fundamentals proofs.

Summary :

Authors in his article deal with method effluvial preserves, in evidence in over. Scent trail always more often happen significant damning agent at detection and ventilation crime, inclusive hardest crimes. During year what's this method used profile on very good level, whereas record those method state generally accepted in the framework proofs forensic. Over these objective gain continues to be, on the part of defences offender, scores of time point at it, that the till this time there is no scientific „testimonial", who would could to those method express. Regarding above - mentioned be necessary, to examination locus delicti was to conducted by with big exactness and curiousness, in the same way so they necessary approach to himself transaction method effluvial preserves.

*vrchní komisař kpt. Mgr. Zdeněk Krejčí, Ph.D., et Ph.D.
Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje
kancelář náměstka ředitele pro
Službu kriminální policie a vyšetřování,*

*rada plk. JUDr. František Klimus
Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje
vedoucí Územního odboru Břeclav
doktorand Akademie PZ v Bratislave
e-mail: krbv@mvcz.cz*

*vrchní komisař mjr. Mgr. Zdeněk Kovář
Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje
vedoucí oddělení služební kynologie
Odboru služby pořádkové policie*

Recenzent: doc. JUDr. Jozef Meteňko, PhD.